

Пондероза (*Citrus Limon Ponderosa L.*) – невисока рослина з розкидистою кроною і короткими товстими пагонами. Квітує гронами. Сорт стійкий проти несприятливих умов кімнатного приміщення, витримує яскраве освітлення і затінок. Використовують при озелененні житлових приміщень та кімнат відпочинку.

Список використаних джерел

1. Інтер'єр. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-укладач Ю.І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. С. 427-428.
2. Мельник Т.І., Сурган О.В., Дробілко В.М. Використання лимону в озелененні Вісник Сумського національного аграрного університету, №3 (27), 2014 С.92-95
3. Кравцова І. В. Класифікація садово-паркових ландшафтів. Наукові записки Вінницького педуніверситету. Сер. Географія. – 2012. – Вип. 24. С. 5- 12
4. Білоус В.І. Декоративне садівництво / В. І. Білоус. – Умань, 2005. – 296 с

Петро ШКУРУК, студент 1 маг курсу спеціальності 206
«Садово-паркове господарство»

Науковий керівник: **ПОТАПСЬКИЙ Юрій Васильович**, канд.
с.г наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,
геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Інвентаризація зелених насаджень проводиться суб'єктами господарювання, які проводять технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна, підприємствами, організаціями, які мають на це право, а також балансоутримувачами об'єктів благоустрою державної чи комунальної форми власності, які мають технічні можливості, відповідних фахівців за

погодженням з виконавчими органами міських, селищних, сільських рад раз на п'ять років з квітня до жовтня [1, с.21].

Одним з найбільш цінних компонентів парків є рослинність. Обстеження, визначення таксаційних показників, санітарного стану, декоративних якостей є важливим критерієм для ландшафтної оцінки території об'єкту. Обстеження насаджень починається з загального огляду, під час якого складається загальне враження про стан дерев і кущів, визначається маршрут, за яким буде проводитись обстеження. Насадження оцінюються за окремими ділянками, які визначаються, виходячи з композиційного рішення, однорідності рослинності, рельєфу. Ділянки відкритих та напіввідкритих просторів виділяються як самостійні ділянки. Для кожної ділянки при таксації вказують: місцезнаходження, мікрорельєф, експозицію, середню висоту та діаметр, належність до певного історичного періоду. При обстеженні насаджень особлива увага звертається на старі дерева, які є "свідками" життя парку. Інвентаризацію насаджень проводять на основі геодезичних планів з подеревною фіксацією кожного виду. Характеристика деревних насаджень в інвентаризаційні відомості заносяться за наступними даними: для рослинних угруповань: 1. № рослинного угруповання на плані. 2. Форма рослинного угруповання (солітер, масив, група, куртина, боскет, алея...). 3. Склад насаджень. 4. Повнота насаджень. 5. Зімкнутість намету. 6. Наявність підросту (склад, вік, висота, та його стан). 7. Трав'янистий покрив (видовий склад та їх процентне співвідношення). 8. Декоративна оцінка угруповання. для окремих видів: 1. № виду на плані. 2. Назва виду (українська та латинська). 3. Вік. 4. Висота. 5. Діаметр стовбура та крони. 6. Форма крони та її щільність. 7. Забарвлення листя (хвої). 8. Особливості зовнішнього вигляду (форма стовбуру, невідповідність формування виду...). 9. Санітарний стан. 10. Декоративна оцінка виду.

Окрім того дані, що отримані при вивченні рослинності, повинні бути показані на плані, основою якого служить подеревна геодезична зйомка об'єкту в М1:100 – М1:1000 (місце штамбу в плані, номер виду по інвентаризаційній

відомості, периметр крони). Кількість штаблів ростучого екземпляру визначає розгалуження вище 1,3 метра від кореневої шийки. Крім існуючих дерев і кущів на даний період, наносять також пні відживших чи зрізаних дерев. При необхідності виконують план насаджень за санітарним станом, віковою групою, або за видовим складом. Якщо насадження прилеглих територій є невід'ємною частиною ландшафту також проводиться їх обстеження. Інвентаризація насаджень у парках-пам'ятках садово-паркового мистецтва, старовинних, дендропарках та ботанічних садах має проводитись більш ретельно з урахуванням великого значення існуючої рослинності. Для цього береться план виявленої структури парку з сіткою квадратів, в якій проводиться прив'язка дерев, які представляють інтерес при їх таксації.

Таксацію можна проводити і за допомогою прив'язочних вісей, кожен з яких проводять через два зафіксованих орієнтири. Цим вісям можна надавати графічну композицію у вигляді паралельних ліній, променів або вільної фігури. Прив'язка дерев проводиться у два етапи: спочатку відстань від орієнтиру до точки на вісі, від якої під прямим кутом вимірюється ордината до дерева. На сітці квадратів прив'язка виконується по двох ординатах. Обстеженню підлягають всі насадження, вік яких являє інтерес для біографії парку. Вік насаджень визначається за допомогою спеціального бура, яким висвердлюється отвір у стовбурі на висоті 1,3 м від кореневої шийки, на виїнятій деревині підраховуються деревні кільця від серцевини до краю стовбура. По кільцях можна визначити і різні сприятливі і несприятливі періоди в розвитку дерева. Вік дерев старших 40 років визначається з точністю до 10 років, більш молоді екземпляри – з точністю до 5 років.

Послідовність обстеження може бути вільною, однак, вона повинна охоплювати всі форми насаджень: солітерні, групові, букетні, кулісні, гаї, масиви. Якщо в парку простежуються регулярні насадження, їх обстеження проводиться в першу чергу. Форма крон у таких дерев нагадує канделябри, які відходять від стовбура, товсті гілки мають безліч вузлів.

Обстеження солітерних дерев починають із встановлення фролометричних характеристик. Вимірюється товщина стовбура на висоті 1,3 м від кореневої шийки, висота і форма штамбу, діаметр крони, рівномірність гілкування, висота дерева. Останню можна визначити методом фотометрії шляхом фотографування з накладанням на стовбур метра. Визначаючи породу дерева, одночасно визначають середній розмір листя. Після габаритних даних визначають біологічний стан дерева. Оглядається ущільнення ґрунту біля коренів, поверхневий або глибинний їх розвиток, якість ґрунту, стан кореневої шийки, стан кори штамбу, наявність тріщин і дупел, грибкових наростів, деревних шкідників тощо. Після огляду солітерного дерева воно замальовується або фіксується на фото. Отримані дані заносяться в його паспорт [2, с.43].

Обстеження деревних груп проводиться за таким же принципом з урахуванням взаємного впливу окремих дерев одне на одного. В обох випадках проводиться естетична характеристика рослин. Форма гілок і крони, колір і фактура стовбурів, гілок, листя, фітонцидність, ступінь облистіння, наявність сухих гілок, вершин та ін. При обстеженні лаштунків фіксується їх взаємне розташування, щільність крон, види дерев з яких складаються лаштунки, кольорові градації в повітряній перспективі.

Обстеження гаїв і масивів проводиться за лісогосподарськими принципами.

Ділянки інвентаризації нумеруються числами, обведеними кружками, а в межах кожної ділянки при нумерації груп дерев, кущів, квітників тощо до номера ділянки додається літера (1-А, 1-Б).

У процесі інвентаризації зелених насаджень ведеться робочий щоденник, до якого вносяться відомості щодо:

дерев, розташованих на проїздах, - вид насаджень (рядова, групова посадка), номери дерев, порода, вік, діаметр на висоті 1,3 м, стан;

дерев, розташованих на територіях скверів, садів і бульварів (заповнюються ті самі дані, що й на проїздах);

дерев, розташованих на територіях облікових ділянок парків, лісопарків, - вид насаджень, переважний склад порід, повнота насаджень (кількість дерев на 1 га площі), середній вік, стан;

чагарників - вид насаджень (алейна, групова посадка), порода, вік, кількість чагарників (кущів), протяжність для рядової (алеійної) посадки, стан [3, с.56].

Газони і квітники враховуються за площею. У багаторічних квітниках ураховується також і кількість кущів на обліковій ділянці.

Список використаних джерел

1. Каганяк Ю. Й., Горошко М. П., Король М. М., Часковський О. Г. Інвентаризація садово-паркових об'єктів : навчальний посібник. Львів : Видво «Камула», 2014. 220 с.
2. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування. – К.: Арістей, 2005. - 384 с.
3. Миронюк В. В., Свинчук В. А. Білоус А. М., Василичин Р. Д. Лісова таксація : навчальний посібник. Київ. НУБіП України, 2019. – 220 с.